

SDP:N SEURAKUNTAVAALIOHJELMA 2026

Seurakunta - välittämisen, yhdenvertaisuuden ja yhteisvastuun yhteisö

Marraskuussa 2026 valitaan evankelisluterilaisen kirkon luottamushenkilöt seurakuntaneuvostoihin, kirkkovaltuustoihin ja yhteisiin kirkkovaltuustoihin. Paikalliset luottamushenkilöt päättävät seurakuntien taloudesta, henkilöstöstä, kiinteistöistä, toiminnan painopisteistä ja siitä, miten kirkko kohtaa ihmiset arjessa.

Sosialidemokraatit kutsuvat kirkkoon kuuluvia jäseniään ja kannattajiaan mukaan rakentamaan oikeudenmukaista, avointa ja turvallista kirkkoa. Seurakuntavaaleissa ei päätetä vain paikallisesta hallinnosta. Valitut luottamushenkilöt vaikuttavat myös hiippakuntavaltuustojen, kirkolliskokouksen ja piispanvaalien kautta koko kirkon suuntaan.

Me sosialidemokraatit toimimme kirkossa sen puolesta, että

ketään ei jätetä yksin

kaikki ihmiset ovat samanarvoisia

kirkko on kaikille turvallinen yhteisö

lähimmäistä tuetaan lähellä ja kaukana

päätöksenteko on avointa, vastuullista ja läpinäkyvää

VAALIEN PERUSASIAT

Seurakuntavaalit ovat paikalliset vaalit. Äänioikeus on jokaisella viimeistään vaalipäivänä 16 vuotta täyttäneellä kirkon jäsenellä. Ehdokkaaksi voi asettua 18 vuotta täyttänyt konfirmoitu kirkon jäsen siinä seurakunnassa, jonka alueella hän asuu.

Ajankohta	Mitä tapahtuu
15.9.2026 klo 16	Valitsijayhdistysten perustamisasiakirjat jätetään seurakuntaan.
3.-7.11.2026	Ennakkoäänestys.
15.11.2026	Varsinainen vaalipäivä.
2027-2030	Valittujen luottamushenkilöiden toimikausi.

Jos seurakunta on itsenäinen, vaaleissa valitaan kirkkovaltuusto. Jos seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään, valitaan sekä seurakuntaneuvosto että yhteinen kirkkovaltuusto. Luottamushenkilöt päättävät seurakunnan toiminnasta, taloudesta, henkilöstöstä ja kiinteistöistä.

MIKSI SDP:N ÄÄNTÄ TARVITAAN

Vuoden 2022 vaalien äänestysprosentti oli 12,7. Alle 30-vuotiaiden valittujen osuus jäi 4,5 prosenttiin ja 16-17 -vuotiaiden äänestysaktiivisuus alle seitsemään prosenttiin. Nämä luvut kertovat, että seurakuntademokratia tarvitsee avoimuutta, tunnistettavia arvoja ja enemmän tukea uusille ehdokkaille.

Puolueiden listoilta valittujen osuus pieneni vuoden 2022 vaaleissa, mutta SDP oli edelleen vahva toimija. SDP sai puoluelistoista kolmanneksi eniten ääniä ja toiseksi eniten valtuutettuja. Sosiaalidemokraattiset arvot, kuten oikeudenmukaisuus, solidaarisuus, yhdenvertaisuus ja heikoimmassa asemassa olevan puolustaminen, kuuluvat seurakuntien arkeen.

USKONNONVAPAAUS JA KIRKON ARVOTEHTÄVÄ

Sosiaalidemokraatit kunnioittavat positiivista uskonnonvapautta. Jokaisella on oikeus kuulua uskonnolliseen yhteisöön tai olla kuulumatta. Moniuskontoisessa ja monikatsomuksellisessa Suomessa oman uskonnon ja katsomuksen tunteminen sekä muiden uskontojen ja katsomusten ymmärtäminen rakentavat luottamusta.

Kirkon arvot ovat laajalti samoja kuin sosiaalidemokraattisen liikkeen: solidaarisuus, keskinäinen suvaitsevaisuus ja kanssaihminen kunnioitus. Jokainen ihminen syntyy arvoltaan ja oikeuksiltaan yhdenvertaisena ja ainutlaatuisena yksilönä.

Yhteinen vastuu ympäristöstä ja aktiivinen työ ilmastotavoitteiden puolesta ovat tärkeitä periaatteita kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa.

Kirkko on kansallinen ja kansainvälinen. Seurakunnan olemukseen kuuluu, että se sekä toimii paikallisesti että kantaa kansainvälistä vastuuta ja toimii vuorovaikutuksessa muun maailman kanssa.

Kirkko on yhteiskunnallinen arvokeskustelija. Sen tulee puolustaa ihmisarvoa, rauhaa, oikeudenmukaisuutta ja luomakunnan varjelemista sekä vastustaa rasismia, vihapuhetta ja ihmisten asettamista vastakkain. Paikallisseurakunnilla on paljon annettavaa yhteiskuntarauhan, uskontodialogin ja ekumeenisen yhteistyön vahvistamisessa esimerkiksi paikallisen yhteistyön sekä kasvatustyön osalta.

Seurakunnissa tulee tukea monipuolista jumalanpalveluselämää. Seurakunnissa on kuitenkin hyvä suhtautua kriittisesti konservatiivisten herätysliikkeiden erillismessuihin.

KIRKON TEHTÄVÄ HYVINVOINTIVALTIOSSA

Diakonian peruslähtökohtana on kaikkien niiden ihmisten kohtaaminen ja auttaminen, jotka sitä tarvitsevat. Diakoniatyöllä, perheneuvonnalla ja sairaalasielunhoidolla kirkko auttaa ja tukee kaikkia ihmisiä – myös heitä, jotka eivät ole kirkon jäseniä.

Seurakuntien diakoniatyön resurssit on turvattava. Seurakuntien ja seurakuntalaisten aktiivisuutta tarvitaan yksinäisyyden lievittämisessä, maahanmuuttajatyössä ja lähiyhteisöjen rakentamisessa. Yhteiset ateriat ovat tärkeitä kohtaamisen paikkoja. Ruokajakeluja ja muuta avustustyötä tarvitaan jatkuvasti tukemaan apua tarvitsevia.

Hautaustoimi on yksi suomalaisen evankelisluterilaisen kirkon keskeisistä tehtävistä. Nykyjärjestelmä tuottaa kirkolle noin 45 miljoonan euron alijäämän vuosittain, koska valtionosuudet kirkon yhteiskunnallisten tehtävien hoitamiseen eivät ole kulkeneet kulujen kasvamisen tahtiin. Mikäli hautaustoimi säilyy tulevaisuudessa kirkon tehtävänä, on seurakunnissa tarkasteltava hautausmaksujen suuruuksia, jotta jäsenmaksurahoituksella, eli kirkollisverolla, ei subventoida valtion leikkauksia yhteiskunnallisista tehtävistä. Seurakunnissa täytyy edistää hautausmaksujen maltillista nostamista,

jotta kirkollisverolla voidaan jatkossakin ylläpitää valtiollisten tehtävien lisäksi seurakuntien ydintehtäviä kuten diakoniatyötä.

Seurakuntien lapsi- ja nuorisotyö antaa monelle mahdollisuuden harrastaa ja toimia ohjatuissa ryhmissä. Seurakuntien tilojen ja toimintojen tulee toivottaa lapset ja nuoret tervetulleiksi. Rippikoulujen ja isosena toimimisen suosio jatkuu nuorten keskuudessa, ja tähän toimintaan tulee turvata resursseja seurakunnissa.

NUORET MUKAAN PÄÄTÖKSENTEKOON

Nuorten vaikuttajaryhmät ovat hyvä tapa tuoda nuorten ääni seurakunnan työhön, parantaa osallisuutta ja rakentaa päätöksenteon jatkuvuutta. Nuorten vaikuttajaryhmille tulee antaa puhe- ja läsnäolo-oikeus seurakuntaneuvostojen, kirkkovaltuustojen ja olennaisten toimielinten kokouksiin paikallisesti sovittavalla tavalla. Seurakuntien on arvioitava päätösten vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä kuultava nuoria ajoissa, ei vasta päätösten jälkeen.

Nuoret on saatava nykyistä aktiivisemmin mukaan myös äänestäjinä ja tavoitteena on oltava nuorten äänestysaktiivisuuden lisääminen. Seurakuntien nuoristyössä olisi hyvä panostaa demokratiakasvatukseen. Lisäksi olisi tärkeää kannustaa vaalilautakuntia määrittelemään vaalien äänestyspaikat nuorille saavutettaviin paikkoihin ja aikoihin.

KAIKILLE TURVALLINEN JA YHDENVERTAINEN KIRKKO

Jokainen ihminen syntyy arvoltaan ja oikeuksiltaan yhdenvertaisena ja ainutlaatuisena. Kirkon tulee olla yhteisö, jossa jokainen voi osallistua ilman pelkoa syrjinnästä, häirinnästä tai vähättelystä. Siksi kaikenlaiselle häirinnälle, ahdistelulle, vihapuheelle ja syrjinnälle on asetettava seurakunnassa nollatoleranssi. Kirkon toiminnassa tulee aina huomioida turvallisemman tilan periaatteet sekä kirkon työntekijöille ja luottamushenkilöille tulee tarjota yhdenvertaisuutta, turvallisemman tilan periaatteita ja syrjinnän tunnistamista koskevaa koulutusta. Seurakunnan tilojen, toiminnan ja viestinnän saavutettavuuteen on kiinnitettävä jatkuvaa huomiota.

Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa naispappeuden mahdollistava virkakäsitys hyväksyttiin vuonna 1986 ja ensimmäiset naispapit vihittiin 1988. Vaikka virka on ollut naisille avoin melkein 40 vuotta, naispappeihin kohdistuu edelleen syrjintää kirkon sisällä. Tätä ei tule hyväksyä missään muodossa ja siihen täytyy aina puuttua. Tämän lisäksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen eriarvoistavaan kohteluun on puututtava niin seurakuntatasolla kuin kokonaiskirkollisestikin.

AVIOLIITTO, PERHEET JA SEURAKUNNAN TILAT

Suomessa voimassa oleva avioliittolaki mahdollistaa samaa sukupuolta olevien pariin avioliiton. Kirkon vihkikaavaa ei ole muutettu, mutta samaa sukupuolta olevia pareja on vihitty kirkollisesti ja vihkimiset ovat yhteiskunnan lainsäädännön mukaan päteviä.

Piispainkokouksen kesäkuussa 2025 antama pastoraalinen ohje korostaa, että samaa sukupuolta olevien pariin vihkimis- ja siunauspyynnöt on kohdattava avoimesti ja arvostavasti. Ohje suosittaa, ettei vihkimisestä tai siunaamisesta koidu papille seuraamuksia. Ohjeessa todetaan myös, että avioliittoon vihkiminen ja avioliiton siunaaminen ovat kirkollisia toimituksia, joiden soveltuvuudesta kirkkotilaan ei tarvita erillistä päätöstä.

Sosiaalidemokraatit toimivat kirkossa sen puolesta, että kaikki parit voidaan vihkiä ja siunata yhdenvertaisesti. Seurakuntien tilojen tulee olla kaikkien pariin käytettävissä samoilla periaatteilla kaikkialla Suomessa.

RESURSSIT JA VASTUULLINEN TALOUS

Seurakuntien päättäjien pöydällä ovat rahat, resurssit ja kiinteistöt. Taloudenpidon tulee olla pitkäjänteistä, läpinäkyvää ja seurakunnan perustehtävää tukevaa. Kiinteistöomaisuuden, mahdollisen korjausvelan, hautausmaiden maksujen, henkilöstön ikääntymisen ja toimintaresurssien ratkaisut vaativat tietoon perustuvaa päätöksentekoa.

Lähetyksen määrärahojen ja kolehtikohteiden valinta on arvovalinta. Seurakunnan varoja ei tule ohjata toimintaan, joka syrjii naisia, vähemmistöjä tai toimii yhdenvertaisuuden vastaisesti. Lähetyksen määrärahojen jaossa tulee huomioida, että määrärahoja saavat tahot jakavat kirkon virkakäsityksen sekä edistävät yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Samoin kolehtikohteista päätettäessä on arvioitava kohteiden toiminnan avoimuutta, vastuullisuutta ja ihmisoikeusperustaa. Päätösten perusteet tulee tuoda luottamushenkilöille ymmärrettävästi ja riittävän ajoissa.

AVOIN SEURAKUNTADEMOKRATIA

Seurakuntademokratia vahvistuu, kun ehdokkaaksi asettuminen on ymmärrettävää, valitsijayhdistysten vaalilistat ovat löydettävissä ja äänestäjä voi seurata, miten ehdokkaat ja ryhmät toimivat vaalien jälkeen. Vaalikoneiden vastaukset ja vaalien tulokset tulee säilyttää julkisesti tarkasteltavina myös vaalien jälkeen, jotta äänestäjien vaalitakuu vahvistuu. Valitsijayhdistysten ja vaalilistojen olemassaolon tulee olla nykyistä avoimemmin nähtävillä ehdokasasettelun aikana. Seurakuntien viestinnän tulee kertoa selkeästi, mistä vaaleissa päätetään, miten ehdokkaaksi asetutaan ja missä ryhmissä ehdokkaita on mukana.

Luottamushenkilöiden aloitteet, päätösten perustelut ja talouden isot linjat tulee viestiä seurakuntalaisille ymmärrettävästi kauden aikana.

Kirkolliskokous on kirkon ylin päättävä elin. Tästä huolimatta kirkolliskokousedustajien valinta on luonteeltaan heikkoa demokratiaa, sillä nämä edustajat valitaan välillisillä vaaleilla paikallistason luottamushenkilöiden sekä kirkkomme papiston toimesta. Kannatamme suorien vaalien käyttöönottoa, jossa jäsen saa äänestää myös oman seurakuntaneuvostonsa lisäksi kirkolliskokous- ja hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenistä. Kirkon jäsenten tulee voida vaikuttaa suoraan kirkon korkeimman päättävän elimen kokoonpanoon. Samalla vahvistetaan tavallisten seurakuntalaisten demokratiaa ja vaikutusmahdollisuuksia kirkon tulevaisuuteen.

KULTTUURI, TILAT JA PAIKALLINEN YHTEISÖ

Seurakunnat ovat alueellaan tärkeitä kulttuurivaikuttajia. Kirkot ja seurakuntatilat ovat usein paikkakunnan merkittävimpiä ja arvokkaimpia yhteisiä tiloja, ja niitä tulee käyttää elävän paikalliskulttuurin, musiikin, kuorojen, hiljentymisen, keskustelujen ja yhteisöllisyyden rakentamiseen.

Tilojen käytössä tulee edistää yhdenvertaisuutta, saavutettavuutta ja kohtuullisia käyttömaksuja. Seurakuntien tilojen tulee kutsua mukaan eri-ikäiset, eri taustoista tulevat ihmiset ja kaikki perheet.

Hengellisellä kulttuurilla ja taiteella on merkitystä monille. Lisäksi seurakuntien kuorot ovat monille tärkeä harrastus. Erilaiset retriitit ja vaellusreitit ovat myös tärkeitä hiljentymisen muotoja.

YMPÄRISTÖVASTUU JA SEURAKUNTIEN OMAISUUS

Jokaisen seurakunnan tulee hakea kirkon ympäristödiplomia ja pitää sen velvoitteista kiinni. Seurakunnat voivat olla ilmasto- ja ympäristötyön edelläkävijöitä omalla energiankäytöllään, hankinnoillaan, kiinteistöpäätöksillään ja kasvatustyöllään. Vastuuta yhteisestä ympäristöstä tulee korostaa kaikessa toiminnassa ja hakea tapoja käyttää uusiutuvaa energiaa ja vähentää kulutusta.

Monet seurakunnat ovat merkittäviä metsänomistajia. Metsien hoidossa on huomioitava ilmastovaikutukset, luonnon monimuotoisuus ja taloudellinen vastuu. Yhteistä omaisuutta on hoidettava niin, että se palvelee sekä nykyisiä että tulevia sukupolvia.

HYVÄ TYÖNANTAJA JA UUDISTUVA HALLINTO

Seurakunnissa työskennellään monissa ammateissa. Hyvä johtaminen, työhyvinvointi, työn kehittäminen ja turvallinen työilmapiiri ovat seurakunnan perustehtävän edellytyksiä. Henkilöstön ikääntyminen tekee rekrytoinnista ja osaamisen kehittämisestä entistä tärkeämpää.

Seurakuntaneuvostojen kokousten puheenjohtajuus on syytä siirtää maallikoille, jolloin kirkkoherran esittelyvastuu ja puheenjohtajuus eriytyvät. Kirkkoherrojen valintaprosessissa malli, jossa seurakuntaneuvosto valitsee kelpollisiksi todettujen hakijoiden piiristä hakukriteerit parhaiten täyttävän hakijan, antaa myös mahdollisuuden painottaa työyhteisön johtamisen taitoja.

Kirkon jäsenillä on paljon annettavaa kirkon työhön ja seurakuntien hallintoon. Jäsenillä on vaalien kautta mahdollisuus olla mukana kirkon päätöksenteossa ja rakentamassa tulevaisuuden kirkkoa.

Seurakuntien strategiat on laadittava yhdessä niin, että luottamushenkilöt voivat aidosti ohjata resurssien käyttöä ja painopisteitä.

Kirkko on myös monelle paikka, jossa saa olla mukana toimimassa vapaaehtoisena. Tämän vapaaehtoistoiminnan rakenteita on vahvistettava ilman, että vapaaehtoistyöllä paikataan henkilöstövajeita.

TULE MUKAAN

Seurakuntavaaleissa asetetaan ehdokkaaksi vähintään kymmenen hengen valitsijayhdistyksen listalle. SDP:n ehdokkaita voi olla seurakunnissa omilla SDP-listoilla, yhteisillä Tulkaa kaikki -listoilla tai muilla yhteislistoilla. Neuvomme tarvittaessa ehdokkaaksi asettumisessa.

Tule ehdokkaaksi rakentamaan yhteisvastuun kirkkoa.

Asetu ehdolle viimeistään 15.9.2026 klo 16.

Äänestä ennakkoon 3.-7.11.2026 tai vaalipäivänä 15.11.2026.

Käytä äänesi kirkon puolesta, jossa jokainen ihminen kohdataan arvokkaana.

Kristillisten sosialidemokraattien liitto ry kokoaa yhteen ihmisiä, joita puhuttelevat yhteiskunnalliset kysymykset, oikeudenmukaisuus, lähimmäisenrakkaus ja solidaarisuus. Liitto on evankelisluterilaisen kirkon ja muiden kirkkokuntien piirissä toimivien sosialidemokraattien yhteistyöverkosto ja mukana kirkkoa uudistavan Tulkaa kaikki -liikkeen työssä.